

OBJEV V POPULÁRNÍ LITERATUŘE PRO ŽENY VE TŘICÁTÝCH LETECH 20. STOLETÍ

BLANKA HEMELÍKOVÁ

MOTTO: „TRÉ ŽENCŮ USEDÁ V LESNÍ STÍN, BÍLÝ DŽBÁNEK KOLUJE
A KRAJÍCŮ TLUSTĚ POMAZANÝCH ROZHUDOU UBÝVÁ“

Chci upozornit na pojetí objevu v populární literatuře pro ženy ve 30. letech 20. století, čili na sensaci, kterou si žádná pravověrná čtenářka nemohla nechat ujít.¹ Proč jsem si zvolila právě téma objevu v populární ženské literatuře? Protože objevy v populární literatuře znamenají díky důmyslně organizované reklamní kampani tak výrazné zpestření a oživení literárního života, že si i to samo zaslouží naši pozornost.

Pokládám tedy otázku – co byl objev v populární literatuře? Přitom se mi jeví jako klíčový fakt, že objev má své základní místo v populárním beletristickém časopise, protože zde má vstřícné publikum. Časopis přitom vyostřuje znaky objevu, jež považuje za jeho kvality, aby reklamně zapůsobil na konzumenty, k další četbě a rozšiřování děl. A vůbec nejdůležitější je tu poznatek, že se u objevu akcentuje shoda s ostatní produkcí a že se tím oceňuje jeho rutinnost, považovaná za kvalitu „objevu“. Tak se totiž v takovéto literatuře chápe objev: ne jako původnost, nýbrž jako osobitost zpracování známých témat, čím známějších a oblíbenějších, tím lépe. Pokusím se nyní tezi doložit a ukázat příklad.

Typickým příkladem je časopis *Pražanka*,² jeden ze tří nejrozšířenějších listů pro ženy v meziválečném období, který byl heraldem objevování a který uváděl, oproti jiným ženským časopisům, explicitně objevování v programu. Co je důležité, soustředoval se přitom na objevy autorů, nikoli nových forem,³ což znamená, že časopis upevňoval tradiční představu, že autor se dnes vynoří a zůstane navždy významným. *Pražanka* byla týdeník pro konzervativněji orientované ženy, jenom mírně emancipované,⁴ a přinášela literaturu, potvrzující tradiční roli ženy v rodině. Takové byly i objevy. Zdá se přitom, že proces objevování měl obrozené rysy a že tu v určitém smyslu pokračovala snaha raných obrozenců objevit českou spisovatelku – ženu, a co je důležité, přitom využít i mystifikačních prvků. Připomeňme básničku Žofii Jandovou, „objevenou“ Františkem Ladislavem Čelakovským.⁵ O tom však pojednáme až zcela v závěru, v dodatku. Citujme nyní z programu *Pražanky*: „Hledáme nová a nová jména – hlavně našich českých autorek. Na tomto poli podařil se nám už pěkný kousek objevitelské práce – a neustaneme v ní ovšem ani nadále.“⁶ V roce 1931 prezentovala *Pražanka* jako „objev“ Zdeňku Navarovou,⁷ s románem *Poručík Ota a kapitán Jiří*.⁸ To bude předmětem mého dalšího výkladu. Cituji z *Pražanky*:

„Milé čtenářky, po českém románu ‚Ve dvojmíh ohni‘, který se vám tolik líbil, získali jsme pro vás původní český román Poručík Ota a kapitán Jiří, který napsala nová, velmi talentovaná autorka Zdeňka Navarová, jejíž obrázek přinášíme. Zdeňka Navarová je objevem, který překvapí.“⁹

Jaký byl originální styl Zdeňky Navarové? A jak navázala tematické, významové a stylové souvislosti s ostatními romány a autorkami v časopise? Začneme velmi stručně stylem ženského románu, vládnoucím v časopise.

Téma lásky a milostná zápletky byly povinné, stejně tak způsob zpracování byl závazný: dramatický napínavý děj, série přitažlivých prostředí a výrazné postavy, zejména dvojice s protikladnými povahovými rysy – bratři či sestry. Zároveň byl román provázen zpevněním základních morálních hledisek, kde věrnost vítězí, zlo je potrestáno a dobro odměněno. A posléze musel být román srozumitelný průměrnému čtenáři.

Zdeňka Navarová naplnila všechny konvence. Načrtnu jenom děj. Továrník Rank má dva syny, veselého Otu a melancholického Jiřího, kteří se však neznají, žijí odděleně a jsou si podobní jako dvojčata. Hrdinka, krásná Irenka omylem považuje Otu za svého snoubence Jiřího a Ota z touhy po dobrodružství i ze zjištění převezme roli Jiřího. Dramatická linie graduje s příchodem Jiřího z legií, prozrazením pravé totožnosti Oty a vznikem milostného trojúhelníku, respektive čtyřúhelníku. Ke smírnému konci však už spěje vyprávění rychle, když se Otík a Jirka spřátelí a domluví i na výměně dívek snoubenek. Následuje poté nikdy ne nudný happyending.

Načrtneme zde nyní dva základní pozoruhodné rysy, které Navarová rozvinula z předloh do originální podoby.

Navarová zachovala idylické popisy krajin a ještě je obohatila svým barevným výtvarným viděním, přičemž vznikly impresionisticky laděné scény v líčení krajin. Tak dostala vedle děje důležité místo lyrika:

„A prvé šero se potichu vkrádá do údolí. Temná rouška noci se trhá – bledne – popelaví. Závoj par pojednou se zvedl k vrcholům smrčí a dole matně se zaleskla řeka ocelovou šedí. Nebe růžoví [...] Slunce vstává! [...] Prvé zlaté paprsky pomalu se rozlévají údolím. Bílé zdi mlýna růžoví, zahrada svítí sněhem svých rozkvetlých korun – zpěněná řeka hraje modře a bíle a louky se vesele pestří v slunci.“¹⁰

Co je důležité, Navarová vnesla do románu moderní motiv sportu, a to vodáctví, a tím i prohloubila charakter druhé dívčí hrdinky. Citujme ze scény, kdy Alenka s Jiřím sjíždějí kánoí Vltavu:

„Bílé hřbety vln přibíhají zleva i zprava, do loďky buší a nadzdvihují ji – tu prohlubují se černé víry a zase hrozí hladké, vodou omleté kameny.

„Vidíte, tu je loupák!“

„Kde, kde?“

„Tam – napravo vpředu – co se tak voda drobounce vlní – tu! – už jsme jej minuli...“

„Jak vy to poznáte!“

„Haha! Jsem dítě od vody,“ směje se Alenka už docela kamarádsky. Je ve svém živlu. Jiří se po ní zvědavě ohlíží.“¹¹

Naproti tomu tradiční románovou idyličností ve scénách senoseče a odpočinku Navarová nemodernizovala, nýbrž spíše archaizovala užitím staršího tvaru číslovky „tré“, který, jak se domníváme, už v době *Pražanky* působil nezáměrně komicky. Citujme z románu:

„Umlkly kosal. Tré ženců usedá v lesní stín, bílý džbánek koluje a krajiců tlustě pomazaných rozhodou ubývá.“¹²

Můžeme se dále také ptát, jaké byly prostředky časopisecké prezentace objevu. Je nutno říci, že zde neexistovala kritická reflexe, ale její místo zaujímala řízená reklamní kampaň. Redakce postupovala systematicky. Nejdříve na román upozornila v čísle předcházejícím začátku otiskování, a to v reklamní upoutávce. Nejdůležitější je fakt, že redakce tu zapojila nový román do řady předchozích románů, a to jednak explicitní citací předchozího díla a jednak tím, že zvýraznila všechny typické strukturní rysy modelové žánrové produkce, a to sympatické postavy, „svěží sloh“, dějové zvraty a především čtenářskou empatii. Citujme z redakční upoutávky:

„Její román [Zdeňky Navarové] vyniká poutavým, jemným dějem a roztomilým, svěžím slohem. Však uvidíte, jak radostně budete její věty číst. Jak vás okouzlí roztomilý, věčný chlapec poručík Ota, jak si zateskníte nad smutným osudem kapitána Jiřího. Jak vás zaujme živá, milouňka postavička rozmarné, ale v jádře dobré Irenky, jak si zamilujete prostou, krásnou duši jemné Aleny. Román ‚Poručík Ota a kapitán Jiří‘ je plný živých, ve svých radostech i smutcích, ve svých přednostech i chybách upřímně lidských postaviček, které musí mít člověk srdečně rád. Román přetéká dějem, je plný podivuhodných obrátů a překvapení a budete jej číst až dokonce se zatajeným dechem.“¹³

Co je důležité, základní rys celé časopisecké románové produkce, dramatickou dějovost, poté opakovaně zvýrazňovala u Navarové sama redakce v každém čísle, ve shrnující synopsi předchozího děje. Aby vzbudila zvědavost a vyvolala u čtenářek napjaté očekávání pokračování, tázala se redakce s „rétorickým nasazením“:

„Jak dopadne tato podivuhodná mystifikace?“¹⁴

A nakonec uveďme ne nevýznamný fakt, že *Pražanka* otiskla podobenku Zdeňky Navarové s jejím podpisem. Z obrázku se na čtenářky lehce usmívá pohledná mladá dívka, která i svým příjemným zjevem doporučuje svůj román. Také její podpis má svou roli: podpis je hezký a až dětsky čitelný, navozující asociaci stejně hezké četby. Pod podobenkou byla informace redakce:

„Autorka našeho nového původního románu ‚Poručík Ota a kapitán Jiří‘ slečna Zdeňka Navarová, spisovatelka a ak. malířka.“¹⁵

Jak již bylo řečeno, popudem k objevům byl především vyostřený zájem o sensace a novinky, ve spojení se sentimentalitou, propagace a podpora literatury pro ženy, a též i reklamní důvody udržet velký čtenářský okruh. Druhým důležitým aspektem byla rutinnost nového autora, čili schopnost co nejlépe se připodobnit vzorovým autorům, a zároveň snaha psát trochu jinak.

Nelze říci, že objev nového autora, resp. autorky v populární ženské literatuře byl reklamou podporovaný „pseudoobjev“, nebo trochu švindl, i když neměl vlastnosti novátorství, jak jej chápeme dnes. Objevený autor v tomto případě uchvacoval „důvěrnou známostí“ starší tradice.

Toto konstatování je však ještě třeba poněkud upřesnit: v populární ženské literatuře tedy určitě neplatí ono známé „darwinovské pojetí“ literatury ražené Haroldem Bloomem v knize *Kánon západní literatury*,¹⁶ tvrdící, že nový autor musí „přepsat, nahradit“ toho starého autora. Naopak – Zdeňka Navarová nenahrazovala staré autorky, nýbrž sedla si k jejich nohám a psala. A pro časopis *Pražanku* představovala objev a taky, jak my Češi v Praze říkáme, kasaštyk.

Jako dodatek uveďme poznámku o uplatnění mystifikace. Jak bylo na začátku poznamenáno, v procesu objevování v *Pražance* se uplatnily i pro obrození charakteristické tendence mystifikační. Zaznamenáváme v *Pražance* jeden doklad, a to případ nové autorky Julie Landové, objevené v ročníku 1939. *Pražanka* doprovodila otiskování jejích románů *Selská pýcha* (ročník 1939) a *Nezdárná dcera* (ročník 1940–1941) mystifikační kampaní ohledně autorčiny totožnosti. Citujme nejprve upoutávku o románu *Selská pýcha*:

„Přijde nový román, krásný a napínavý, po jakém zrovna toužíte. Je od Julie Landové, od níž jste čtly řadu vesnických povídek, a jmenuje se Selská pýcha.“¹⁷

Citujme dále z pozdější upoutávky na román *Nezdárná dcera*:

„[...] a vám do srdce! (Historie jednoho románu a jeho autorky): Když začal vycházet v *Pražance* a *Moravance* román *Selská pýcha*, jistě jste si každá všimla jména ženy, která jej pro vás napsala. Jmenovala se Julie Landová. To jméno jste ještě neznaly – bylo naprosto nové. Snad jste k němu měly i nedůvěru a nevěřily tak na sto procent našemu tvrzení, že se vám román této nové autorky bude nesmírně líbit. Nu, a tato Julie Landová, která se v několika týdnech stala známou a milovanou po všech krajích naší vlasti, povzbuzena vašim neobyčejným zájmem, napsala pro vás román nový. [...] Má [román] všechny vlastnosti dobrého, poctivě napsaného románu: je napínavý, přirozený, bohatý dějem i osudovými obraty.“¹⁸

Ve skutečnosti však byla nově objevenou autorkou, o níž byl psán paján, spisovatelka Růžena Morávková, jež psala i pod pseudonymem Julie Landová.¹⁹

Sumarizujeme: Julie Landová jako objev se tedy zrodila v roce 1939. Růženu Morávkovou ovšem svého času také vyhlásila *Pražanka* jako objev, a to v ročníku 1932. Od té doby tu publikovala Růžena Morávková pravidelně, a od ročníku 1939 také souběžně s údajnou Julií Landovou.²⁰

Vzhledem k uvedené mystifikaci nám tane na mysli: kdo byla Zdeňka Navarová? Zdeňka Navarová byla ve skutečnosti dr. Oetker z Vídně.

Práce vznikla v rámci grantového projektu GA ČR reg. č. 405/040/320.

POZNÁMKY

- 1 V tomto směru odkazujeme na základní moderní práci k problematice mystifikace: Macura, Vladimír: *Znamení zrodu: České obrození jako kulturní typ*. ČS, Praha 1983; kapitola *Ideálnost, hra, mystifikace*.
- 2 Srovnej reklamní upoutávky redakce *Pražanky* na romány otiskované v *Pražance*: na román *Fialový ďábel* Vládi Zíky: „Takový román neznamená jen sensaci po celé Československé republice mezi ženami, nýbrž také ten největší požitek pro všechny čtenářky *Pražanky*.“ (*Pražanka*, 1935, č. 43, 30. 10. 1935, s. 9.); a na román *Manka závodí* Vládi Zíky: „Skvělý román *Fialový ďábel*, který svého času strhl na sebe zájem celé republiky, mužů i žen, ... [nový román] zaručuje, že to bude zas román, o kterém se bude mluvit všude.“ (*Pražanka*, 1937, č. 11, 17. 3. 1937, s. 1).
- 3 *Pražanka* vycházela v nakladatelství *Rodina*, vznikla jako hlavičkové vydání *Listu paní a dívek* (roku 1924 nebo 1925), ale od roku 1929 vycházela jako samostatný list, a to až do roku 1943. Viz *Svět literárních seriálů, 1920–1950*, rukopis, oddělení pro výzkum literární kultury, UČL AV ČR, Praha 2007, zvláště s. 367–369. K *Listu paní a dívek* srov. Mocná, Dagmar: *Červená knihovna. Studie kulturně a literárně historická. Pohled do dějin pokleslého žánru*. Paseka, Praha-litomyšl 1996, zvláště s. 89–93.

- 4 Pro *Pražanku* byly objeven nové formy: „román na vystřihování“ v roč. 1937 a „román v obrázcích“, tedy komiks, v roč. 1940.
- 5 Srovnej reklamu v *Pražance* na redakční program mateřského listu *List paní a dívek*: „*List paní a dívek* obsahuje vše, co dnešní kulturní žena a hospodyně potřebuje.“ *Pražanka*, 1933, č. 13, 28. 3. 1933, nepaginováno.
- 6 Redakce: „Naše čtenářky a my jim...“ *Pražanka*, 1932, č. 27, 30. 6. 1932, s. 3. Dalšími novými jmény byla například autorka Růžena Morávková v roč. 1932, Ludmila Kolínská v roč. 1936, či Julie Landová v roč. 1939. Všechny tyto autorky se ovšem hojně objevovaly v okruhu populární četby, naproti tomu žádná se nedostala do okruhu „vysoké“ literatury.
- 7 V knize Mocná, Dagmar: *Červená knihovna. Studie kulturně a literárně historická. Pohled do dějin pokleslého žánru*. Paseka, Praha-litomyšl 1996 jsou ženské autorky zastoupeny výběrově a Z. Navarová do soupisu autorek začleněna není. K osobě Zdeňky Navarové viz heslo *Navarová Zdeňka*, in *Nový slovník československých výtvarných umělců*. Sestavil Prokop Toman, Tvar, Praha 1950, díl II, L–Ž, s. 179. Srov. dále heslo *Konopásková Zdeňka*, in *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*. Zpracoval Jaroslav Vopravil, SPN, Praha 1973, s. 801.
- 8 Knižně Navarová, Zdeňka: *Poručík Ota a kapitán Jiří*, I. díl, edice Červená knihovna, sv. 55 [1932]; II. díl, edice Červená knihovna, sv. 56 [1932]. Reklamní upoutávka na toto knižní otěštění byla v *Pražance*, 1932, č. 51, s. 17, připomínající, že román, který „tolik se líbil“ v časopise, bude otěštěn ve dvou dílech, protože je „značně objemný“.
- 9 Reklamní upoutávka. *Pražanka*, 1931, č. 6, 4. 2. 1931, s. 6.
- 10 *Pražanka*, 1931, č. 31, 30. 7. 1931, s. 9.
- 11 *Pražanka*, 1931, č. 33, 13. 8. 1931, s. 9.
- 12 *Pražanka*, 1931, č. 39, 24. 9. 1931, s. 8.
- 13 *Pražanka*, 1931, č. 6, 4. 2. 1931, s. 6.
- 14 *Pražanka*, 1931, č. 12, 18. 3. 1931, s. 6; redakční úvod k pokračování 4.
- 15 *Pražanka*, 1931, č. 6, 4. 2. 1931, s. 6.
- 16 Bloom, Harold: *Kánon západní literatury*. Prostor, Praha 2000, s. 22.
- 17 Reklamní upoutávka. *Pražanka*, 1939, č. 43, 25. 10. 1939, s. 9. Viz také redakční oznámení o knižním vydání románu *Selská pýcha*, které implicitně zdůrazňuje podíl časopisu na vzrůstu popularity autorky, in *Pražanka*, 1941, č. 18, 7. 5. 1941, s. 15: „Která z Vás si nezamilovala nádherný román spisovatelky Landové: *Selská pýcha*. Právě vyšel knižně! Je to skvělý román z vesnického života. Vyšel po obrovském úspěchu v našem časopise, na četná přání čtenářek.“ (Román vyšel v nakladatelství *Rodina*.)
- 18 *Pražanka*, reklamní upoutávka, 1940, č. 43, 30. 10. 1940, s. 4.
- 19 Srov. heslo *Landová Julie*, in *Vlastním jménem... Slovníček pseudonymů novodobých českých spisovatelů*. Zpracoval Jaroslav Kunc, NK, Praha 1958, s. 25. Srov. dále heslo *Morávková Růžena*, in *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*. Zpracoval Jaroslav Vopravil, SPN, Praha 1973, s. 962. Srov. též az [Aleš Zach]: heslo *Rodina*, in *Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce. 3/II P–Ř*. Ved. red. Jiří Opelík, Academia, Praha 2000, s. 1258–1259.
- 20 Motivace pro „objev“ v tomto případě ovšem nebyly jenom zjištěné, například ze strany autorky zvětšit si spisovatelský honorář, nýbrž zřejmě i obecnější snaha redakce národně povzbudit v politicky těžké době pro český národ a optimisticky ukázat rozvoj české tvorby navzdory německé rozpinavosti. Srov. Janáček, Pavel – Jareš, Michal: *Svět rodokapsu. Komentovaný soupis sešitových románových edic 30. a 40. let 20. století*. Karolinum, Praha 2003, s. 335: charakteristiku mystifikace v časopise *Hvězda*, roč. 1937, týkající se Jana Drdy a jeho románu *Stříbrná oblaka*, otiskovaného pod pseudonymem Petr Plavec.

Summary

Blanka Hemelíková: Conception of invention in popular literature

The paper deals with the conception of invention in popular literature for women, in the 30s of the 20th century. It concentrates on the problems of inventing a new author and examines the conditions and factors of the process. It argues that new authors, not new forms, play an important role in popular magazines and the basic impulses for inventions are, as follows:

sensation, sentimentality, development of literature for women and pragmatic reasons for widening circle of readers. At the same time, the sense of invention is not originality, but the original working up of the tradition and the most popular older authors and themes. What is important, there are implicit tendencies going back to the National Revival with its striving for the Czech woman-writer, and implied mystification tendency. This is illustrated on the magazine for women “Pražanka” (“The Woman of Prague”; 1929–1943) and its invention of a woman-writer Zdeňka Navarová and her novel “Poručík Ota a kapitán Jiří” (“The Colonel Ota and Captain Jiří”) published in 1931. The mystification is shown at the case of a new author Julie Landová who was in fact the woman-writer Růžena Morávková.

ještě nějakou chvíli o tom i o-
yl už čas, aby Lída pomyslela na

ještě kousek s Lidou, tati, je tak
smím? Prosim, pěkně tě prosím,
pozdě a nebojím se.“
„Dostaneš nazpět?“

Pojedu až k vesnici a pak půjdu
sem pěšky; je tak krásně ven-

„Marto, ale je už přece deset
mohu tvého doprovodu opravdu

ženo z Maršova, dovezu vás až
y dostanu vždycky,“ promluvil

„správce,“ zvolal domácí pán,
ou. Ne, ne, Lidunko, to by bylo
š nechali jeti samotnou, třebaže
minut. Byl bych tě doprovodil
o také dobře! — Je zapřaženo?“
tího slůhy, — „ano? No tak už

„s paní z Živohouště — „přijďte
milé dítě,“ propouštěla ji tato
čestí mne, že Marta našla ve vás
cí! — Moje poručení doma!“
ku s otcem a pozorovala Losin-
e vyjasnila, jakmile se Lída obje-
dvěřil. Pomohl jí nastoupiti,
f a rozejeli se do letního večera.
viděti, hleděla Marta za ujížděj-
kem, potom šla s otcem dovnitř.
ypadáš velmi vyčerpaně; není ti
vě se tázal Jáchym z Živohouště

„jsem hrozně unavena; to děsivé
půjdu si lehnout,“ odvětila.

„Čko, jak se ti líbí náš nový správ-
Je to čiperný, příčinlivý chlapík,
umí, má bystrý postřeh a všechno
jsem s ním udělal dobrý tah. —
roky u hraběte Pošmourného, je-
dářství je všeobecně známo a ce-
o sobě dobrým doporučením.“
ě pochází? Neřikal, že je z Ostrav-

z Těšína; a zdá se býti z dobré ro-
ani jinak, než aby jedl s námi
„Anno? Jeho byt jsem dal pěkně
ce docela jiný člověk než byl starý

„jáchyme; je to muž znalý světa a
neprekročí hranic, za které patří

„já, že ten dobrý muž má tak trochu
pravila Marta. „Tak beze všeho
—“

„m vtrání se nemůže se mluvit,“
tmně to asi Lidě nebylo tak hrozné
šlec ji nebyl tak docela cizí.“
e a zůstanec pouhým správcem; já

Autorka našeho nového původního románu „Poručík Ota
a kapitán Jiří“ slečna ZDENKA NAVAROVÁ,
spisovatelka a ak. malíka. (Foto Wild).

NÁŠ NOVÝ ROMÁN.

Milé čtenářky, po českém románu „Ve dvojmí-
ohni“, který se vám tolik líbil, získali jsme pro vás

původní český román

PORUČÍK OTA A KAPITÁN JIŘÍ,

který napsala nová, velmi talentovaná autorka

Zdenka Navarová,

jejíž obrazy přinášíme. Zdenka Navarová je obje-
vem, který překvapí. Její román vyniká poutavým,
jemným dějem a roztomilým, sošitím slohem. Však
uvidíte, jak radostně budete její věty číst. Jak vás
okouzlí roztomilý, věčný chlapec poručík Ota, jak
si zatesknete nad smutným osudem kapitána Jiřího.
Jak vás zaujme živá, miloučná postavička roz-
marné, ale o jádře dobré Irenky, jak si zamilujete
prostou, krásnou duši jemuš Aleny. Román „Por-
učík Ota a kapitán Jiří“ je plný živých, ve svých
radostech i smutcích ve svých přednostech i chybách
upřímně lidských postavíček, které musí mít člověk
srdečně rád. Román přetéká dějem, je plný podivu-
hodných obrátů a překvapení a budete jej číst až do
konce se zatajeným dechem.

Román začne vycházet již v čísle 329.

Zajistěte si předem všechna čísla, abyste nepřišly
ani o jedno pokračování. Byla by škoda, kdyby se
vám to mělo přihodit.

Váše redakce.

zdvořilost a její mnohdy neváz-
pohlížel jako na rozmary roz-
vytrhly ho z obvyklého klidu a
ným. Nevěděl si jich. Marta
zlobila a vlastně nevěděla ani
byla by ho přistihla při něčem
marně! Buď byl tak obezřetný
kový povtece, který nemá za
jednání před kýmkoliv. A její
dopustiti; byl hrdý na to, že si
ského.

Marta se nyní častěji ukázal
právě v dobré náladě, hrála si s
by se byla k smrti nudila, kdyb
nového vymýšlela, neboť její
se tolik do dřívějšího, kdy jí
nějakou změnu! Přes to vša
nucený klid a pravidelnost; t
lehce opalené a zdravé narůžov
obdivoval a zářil radostí nad
zřením.

Velmi často vyjžděla s ním
tkali Losinského, který se k n
dilo — rád připojil. Aniž si to
vala se z toho — a když nej
rozmrzelá a podrážděná. Právě
byla Lída na Živohoušti. Lída
živě bavili, daleko živěji než c
hovofil jako s dobrým kamará
vičně milostivou slečnu, a je
okolnost při každé příležitost
hoval, což Marta dobře postře
obdivu a zbožňování a že zrov
val lhotejným, nesmírně jí l
ho nepřistihla při nějakém vř
jícím pohledu, zatím co jeho
vzplanout, jakmile se objev
vznikající žárlivost?

Nesmysl! Zcela přirozeně se
ženou ve své ješitnosti — a t
docela jinak; byla přivětivá
uvidí, zda-li se jí to tentokrát
zraky při pohledu na ni tal
uvidí u svých nohou, to stač
Ale musí podlehnouti — až c
když vážně chtěla. A zde chu
se jí líbí, že vedle něho pobi
Marka; osnil ji svou pevn
nesmírně imponovala, okouzli
zvuk jeho hlasu, jemuž bezc
chati, když promluvil, byt to
věci, které vyřizoval se svým

Marta uměla být okouzluj
tryskala z celé její bytosti, z k
hybu. Když si náhodou hrála
šafáře, poskytovala nádhern
Nehoršila se, když jí tahaly
ji, naopak, smála se s nimi ro
právě tak dětsky a nerozum
když držela na ruce nejmladi
ka a točila se s ním do koleč

